

(S)

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. vasario 24 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejevski, Gedimino Sagačio ir Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovės R. G. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 9 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovų S. S. ir A. Ž. ieškinį atsakovei R. G. dėl atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės bei pagal atsakovės R. G. priešieškinį ieškovams S. S. ir A. Ž. dėl atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės, trečiasis asmuo, nepareišiantis savarankiškų reikalavimų, R. P..

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacine byloje sprendžiamą dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių atidalijimą iš bendrosios dalinės nuosavybės, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovai ieškiniu, išdėstydami dvi alternatyvių reikalavimų grupes (šios nutarties 2.1 ir 2.2 punktai), prašė:
  - 2.1. Bylos šalims priklausančius nekilnojamuosius daiktus iš bendrosios dalinės nuosavybės atidalyti tokiu būdu:
    - 2.1.1. atidalyti ieškovams S. S., A. Ž. ir atsakovei R. G. bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančią (duomenys neskelbtini) ha ploto žemės sklypą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) (toliau – Žemės sklypas Nr. 1), tokiu būdu: atidalyti S. S. priklausančias 5924/35429 dalis ir A. Ž. priklausančias 5886/35429 dalis iš Žemės sklypo Nr. 1; priteisti šias dalis, kurios bendrai sudaro 11810/35429 dalis Žemės sklypo Nr. 1, nuosavybės teise atsakovei; nustatyti, kad atsakovė nuosavybės teise valdo 17 734 kv. m žemės sklypo (duomenys neskelbtini), kuris UAB „Geolimbos“ plane M1:2000 yra pažymėtas indeksu „A“ ir apibrėžtas ribų posūkio taškais 11-12-13-14-15-16-17-18-19-1-2-3-20-21-11;
    - 2.1.2. atidalyti ieškovams S. S., A. Ž. ir atsakovei bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančius statinius, esančius Žemės sklype Nr. 1, tokiu būdu: atidalyti S. S. ir A. Ž. priklausančią statinių dalį – 2/3 dalis gyvenamojo namo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); 2/3 dalis ūkinių pastatų, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); (duomenys neskelbtini); (duomenys neskelbtini); (duomenys neskelbtini); (duomenys neskelbtini); (duomenys neskelbtini); 2/3 dalis kitų inžinerinių statinių – lauko tualetų, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), – iš bendrosios dalinės nuosavybės ir priteisti šias dalis asmeninės nuosavybės teise atsakovei;
    - 2.1.3. atidalyti ieškovams S. S., A. Ž. ir atsakovei bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančią (duomenys neskelbtini) ha ploto žemės sklypą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) (toliau – Žemės sklypas Nr. 2), tokiu būdu: atidalyti atsakovei priklausančias 9986/59724 dalis iš Žemės sklypo Nr. 2; priteisti šias dalis lygiomis dalimis, t. y. po 4993/59724 dalis, nuosavybės teise S. S. ir A. Ž.; nustatyti, kad A. Ž. ir S. S. bendrosios dalinės nuosavybės teise valdo 29 894 kv. m bendro ploto žemės sklypą (duomenys neskelbtini) (A. Ž. valdo 14915/29894 dalis, o S. S. 14979/29894 dalis), kuris UAB „Geolimbos“ plane M1:2000 pažymėtas indeksu „A“ ir apibrėžtas ribų posūkio taškais 3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-20-19-18-3;
    - 2.1.4. priteisti iš atsakovės 6282,76 Eur kompensaciją, kurios dalis, sudaranti 3144,77 Eur, tektų S. S., o dalis, sudaranti 3137,99 Eur, – A. Ž..
  - 2.2. Tuo atveju, jeigu teismas netenkintų šios nutarties 2.1 punkte nurodytų reikalavimų, ieškovai prašė nustatyti bylos šalims priklausančių nekilnojamųjų daiktų naudojimosi tvarką:
    - 2.2.1. nustatyti tokią naudojimosi Žemės sklypu Nr. 1 tvarką: ieškovai A. Ž. ir S. S. bendrai naudojasi 11810 kv. m bendro ploto dydžio žemės sklypu, pažymėtu indeksu „A“ ir apibrėžtu ribų posūkio taškais 1-34-33-32-31-30-29-28-27-26-25-24-23-22-21-20-12-13-14-15-16-17-18-19-1; atsakovė asmeniškai naudojasi 5924 kv. m bendro ploto dydžio žemės sklypu, pažymėtu indeksu „C“ ir apibrėžtu ribų posūkio taškais 2-3-35-36-11-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-2; trečiasis asmuo R. P. asmeniškai naudojasi 17 695 kv. m bendro ploto dydžio žemės sklypu, pažymėtu indeksu „B“ ir apibrėžtu ribų posūkio taškais 3-4-5-6-7-8-9-10-11-36-35-3;
    - 2.2.2. nustatyti ieškovams S. S., A. Ž. ir atsakovei bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančių statinių, esančių Žemės sklype Nr. 1, tokią naudojimosi tvarką: A. Ž. ir S. S. naudojasi gyvenamojo namo patalpomis, pažymėtomis indeksais „1-7“ (3,89 kv. m plotas), „1-6“ (3,58 kv. m plotas), „1-4“ (11,01 kv. m plotas), „1-5“ (0,64 kv. m plotas), „1-8“ (22,81 kv. m plotas), „1-9“ (13,33 kv. m plotas); atsakovė asmeniškai naudojasi gyvenamojo namo patalpomis, pažymėtomis indeksais „1-1“ (3,11 kv. m plotas), „1-2“ (10,45 kv. m plotas), „1-3“ (17,43 kv. m plotas); ieškovai įsipareigoja panaikinti (užmūryti) duris tarp patalpų, plane pažymėtų indeksais „1-3“ ir „1-4“, ir tarp patalpų, plane pažymėtų indeksais „1-3“ ir „19“; atsakovė asmeniškai naudojasi šiais pastatais: ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 411m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 21 kv. m; ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 511m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 60 kv. m; ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 611m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 16 kv. m; ieškovai A. Ž. ir S. S. naudojasi šiais pastatais: ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 711m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini),

kurio užstatytas plotas sudaro 25 kv. m; ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 811m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 14 kv. m; ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 911m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 21 kv. m; ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 1011m, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 38 kv. m; ūkiniu pastatu, plane pažymėtu indeksu 1211/p, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kurio užstatytas plotas sudaro 38 kv. m; kitais inžineriniais statiniais – lauko tualetu, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini);

- 2.2.3. nustatyti tokią naudojimosi Žemės sklypu Nr. 2 tvarką: ieškovai A. Ž. ir S. S. bendrai naudojasi 19 908 kv. m bendro ploto dydžio žemės sklypu, pažymėtu indeksu „A“ ir apibrėžtu ribų posūkio taškais 4-5-6-7-8-9-10-11-23-22-21-20-4; atsakovė asmeniškai naudojasi 9986 kv. m bendro ploto dydžio žemės sklypu, pažymėtu indeksu „B“ ir apibrėžtu ribų posūkio taškais 3-4-20-21-22-23-11-12-24-19-18-3; trečiasis asmuo asmeniškai naudojasi 29 830 kv. m bendro ploto dydžio žemės sklypu, plane pažymėtu indeksu „C“ ir apibrėžtu ribų posūkio taškais 1-2-3-18-19-24-12-13-14-15-16-17-1;

2.3. priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

3. Ieškovai nurodė, kad tarp bendraturčių dažnai kyla įvairių nesutarimų, ginčų, daug kartų buvo kviečiami policijos pareigūnai. Ieškovai, siekdami sumažinti galimų konfliktų kilimo galimybę ateityje, nusprendė atsidalyti iš bendrosios dalinės nuosavybės tokiu būdu, kad ieškovams (tarp kurių nėra ginčo) ir atsakovei atitektų skirtingi nekilnojamojo turto objektai ir tarp ieškovų bei atsakovės neliktų jokio bendro turto, besiribojančio bendromis ribomis, taip išvengiant galimybės ateityje kilti ginčams. Toks turto atidalijimas atitektų protingumo ir teisingumo principus ir pasitarnautų tam, kad ilgus metus besitęsiantys ginčai baigtųsi. Atsakovės tėvai užufrukto pagrindu gyvena gyvenamajame name, kuris yra Žemės sklype Nr. 1, ir tai yra vienintelis jos tėvų gyvenamasis būstas. Nors ieškovams minėtas gyvenamasis būstas turi išskirtinę ir asmeniniais tikslais pagrįstą vertę (ieškovai yra užaugę šioje sodyboje, todėl ji turi išskirtinę vertę), tačiau, siekdamį išvengti ilgus metus besitęsiančių ginčų su atsakove, ieškovai sutiktų, kad šis nekilnojamojo turto objektas atitektų atsakovei. Analogiškai Žemės sklypas Nr. 2 turėtų atitekti ieškovų nuosavybėn, atidalijant atsakovę iš bendrosios dalinės nuosavybės. Šis žemės sklypas yra kitoje gatvės pusėje. Tokiu būdu atidalijus šalims priklausančią turtą nebeliks besiribojančių žemės sklypo ribų, o tuo labiau nebus reikalinga nustatyti daiktines teises buvusių bendraturčių naudai (pvz., servituto), kurios ateityje galėtų būti naujo ginčo objektu. Kadangi statiniai asmeninės nuosavybės teise atitenka atsakovei, todėl ieškovai teismo prašo atidalyti žemės sklypus iš bendrosios dalinės nuosavybės nurodytu būdu. Jei teismas nuspręstų, kad toks atidalijimas negalimas, tuomet ieškovai prašo nustatyti naudojimosi tvarką turtu. Ši naudojimosi tvarka yra racionali, atitinkanti visų bendraturčių interesus, palyginus su atsakovės priešiškinio pagrindiniu reikalavimu dėl dviejų žemės sklypų atidalijimo natūra, kai iš dviejų žemės sklypų yra prašoma suformuoti atskirus žemės sklypus, į kuriuos atsakovei patekimas yra iš (duomenys neskelbtini) gatvės, o ieškovams yra reikalinga įsirengti tinkamą naudoti servitutinį kelią atsakovei atitenkančiame žemės sklype.

4. Atsakovė priešiškinį, išdėstydamą dvi alternatyvų reikalavimų grupes (šios nutarties 4.1 ir 4.2 punktai), prašė:

4.1. bylos šalims priklausančius nekilnojamuosius daiktus iš bendrosios dalinės nuosavybės atidalyti tokiu būdu:

- 4.1.1. atidalyti Žemės sklypą Nr. 1 pagal MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą; priteisti atsakovei asmeninės nuosavybės teise naujai formuojamą 5924 kv. m dydžio žemės sklypą, pažymėtą indeksu „1“ ir apibrėžtą taškais 17-5-6-7-16-15-20-21-14-18-17, nustatant 184 kv. m kelio servitutą S2, taškuose 20-21-14-18-19-20; bendrosios dalinės nuosavybės teise priteisti ieškovei S. S. 5924/11810 dalis naujai formuojamo 11819 kv. m dydžio žemės sklypo, o ieškovui A. Ž. 5886/11810 dalis naujai formuojamo 11819 kv. m dydžio žemės sklypo, formavimo ir pertvarkymo projekte pažymėto indeksu „2“ ir apibrėžto taškais 17-18-14-13-2-3-4-17;

- 4.1.2. priteisti atsakovei asmeninės nuosavybės teise gyvenamąjį namą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); kitus inžinerinius statinius – lauko tualetą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); priteisti iš atsakovės ieškovams už jiems tenkančias statinių 2/3 dalis kompensaciją, sudarančią po 3223,33 Eur kiekvienam;

- 4.1.3. atidalyti Žemės sklypą Nr. 2 pagal MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą; priteisti atsakovei naujai formuojamą 9986 kv. m dydžio žemės sklypą, pažymėtą indeksu „1“ ir apibrėžtą taškais 17-3-4-5-6-18-14-15-16-17; bendrosios dalinės nuosavybės teise priteisti ieškovei S. S. 9986/19908 dalis naujai formuojamo 19 908 kv. m dydžio žemės sklypo, o ieškovui A. Ž. 9922/19908 dalis naujai formuojamo 19 908 kv. m dydžio žemės sklypo, formavimo ir pertvarkymo projekte pažymėto „2“ ir apibrėžto taškais 14-18-7-8-13-14.

4.2. Tuo atveju, jeigu teismas netenkintų šios nutarties 4.1 punkte nurodytų visų reikalavimų, atsakovė prašė bylos šalims priklausančius nekilnojamuosius daiktus iš bendrosios dalinės nuosavybės atidalyti tokiu būdu:

- 4.2.1. atidalyti Žemės sklypą Nr. 1 pagal MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą ir priteisti atsakovei asmeninės nuosavybės teise naujai formuojamą 5924 kv. m dydžio žemės sklypą, pažymėtą indeksu „1“ ir apibrėžtą taškais 17-5-6-7-16-15-20-21-14-18-17, nustatant 184 kv. m kelio servitutą S2, taškuose 20-21-14-18-19-20 ir naujai formuojamą 11 819 kv. m dydžio žemės sklypą, formavimo ir pertvarkymo projekte pažymėtą indeksu „2“ ir apibrėžtą taškais 17-18-14-13-2-3-4-17;

- 4.2.2. atidalyti bylos šalims bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančius statinius, esančius Žemės sklype Nr. 1, priteisiant atsakovei asmeninės nuosavybės teise gyvenamąjį namą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); kitus inžinerinius statinius – lauko tualetą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini);

- 4.2.3. atidalyti Žemės sklypą Nr. 2 pagal MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą ir priteisti atsakovei naujai formuojamą 9986 kv. m dydžio žemės sklypą, pažymėtą indeksu „1“ ir apibrėžtą taškais 17-3-4-5-6-18-14-15-16-17, ir naujai formuojamą 19 908 kv. m dydžio žemės sklypą, formavimo ir pertvarkymo projekte pažymėtą „2“ ir apibrėžtą taškais 14-18-7-8-13-14;

- 4.2.4. priteisti iš atsakovės ieškovams kompensaciją už jiems priklausančias dalis statinių ir dalis žemės sklypų, atitinkamai ieškovei S. S. priteisiant 6561,12 Eur kompensaciją, o ieškovui A. Ž. – 6529,72 Eur kompensaciją;

4.3. priteisti iš ieškovės S. S. 30,66 Eur, o iš ieškovo A. Ž. 30,46 Eur atsakovei pastarosios turėtų išlaidų už Žemės sklypo Nr. 1 kadastrinius matavimus atlyginimo;

4.4. priteisti iš ieškovės S. S. 30,50 Eur, o iš ieškovo A. Ž. 30,31 Eur atsakovei pastarosios turėtų išlaidų už Žemės sklypo Nr. 2 kadastrinius matavimus atlyginimo;

4.5. priteisti iš ieškovės S. S. 17,59 Eur, o iš ieškovo A. Ž. 17,47 Eur atsakovei pastarosios turėtų išlaidų už žemės sklypų atidalijimo planų parengimą atlyginimo;

4.6. priteisti iš ieškovės S. S. 167,52 Eur, o iš ieškovo A. Ž. 166,45 Eur atsakovei pastarosios turėtų išlaidų už žemės sklypų formavimo

ir pertvarkymo projektų parengimą atlyginimo;

4.7. priteisti iš ieškovų atsakovei bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

5. Atsakovė nurodė, kad ginčo gyvenamajame name nuolatos gyvena jos garbingo amžiaus motina su sutuoktiniu ir tai yra vienintelis atsakovės tėvų gyvenamasis būstas. Jų naudai atsakovei priklausančioje dalyje yra nustatytas uzufruktas, kad būtų užtikrinta atsakovės tėvų teisė gyventi būtent čia. Ieškovai turi savo gyvenamuosius būstus miestuose, savo naudojamą namo ir žemės sklypo dalimi visiškai nesirūpina bei ją apleido, tai rodo jų atsainų požiūrį į turimą turtą. Atsakovės prašomas žemės sklypų atidalijimo būdas yra pats racionaliausias ir labiausiai atitiktų bendraturčių galimybes sklypus panaudoti pagal paskirtį, racionaliai valdyti sklypus ir jais naudotis, laikantis planuojamos sklypų paskirties. Tiek ieškovų siūlomą naudojimosi žemės sklypu tvarką, tiek pastatų pasidalijimas yra netinkami, nes projektai nesuderinti su Nacionaline žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – ir NŽT) ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymo reikalavimais. Negalima pasidalyti sklypais taip, kaip prašo ieškovai (pasidalijant atskirais sklypais), nes turtas yra nelygiavertis: Žemės sklypas Nr. 1 yra prastesnis, nes ten yra pelkėta, sunkesnis privažiavimas, o Žemės sklypas Nr. 2 tinkamas ūkininkauti.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Alytaus apylinkės teismas 2020 m. vasario 19 d. sprendimu ieškinį ir priešieškinį tenkino iš dalies:

6.1. atidalijo ieškovams ir atsakovei bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančius statinius, esančius Žemės sklype Nr. 1, priteisdamas asmeninės nuosavybės teise atsakovei gyvenamąjį namą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); ūkinį pastatą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini); kitus inžinerinius statinius – lauko tualetą, unikalų Nr. (duomenys neskelbtini);

6.2. atidalijo ieškovams ir atsakovei bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančią Žemės sklypą Nr. 1 pagal MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą ir priteisė atsakovei asmeninės nuosavybės teise naujai formuojamą 5924 kv. m dydžio žemės sklypą, pažymėtą indeksu „1“ ir apibrėžtą taškais 17-5-6-7-16-15-20-21-14-18-17, naujai formuojamą 11 819 kv. m dydžio žemės sklypą, formavimo ir pertvarkymo projekte pažymėtą indeksu „2“ ir apibrėžtą taškais 17-18-14-13-2-3-4-17;

6.3. priteisė iš atsakovės ieškovams už jiems priklausančias dalis statinių ir dalis Žemės sklypo Nr. 1 kompensaciją, atitinkamai ieškovei S. S. priteisė 4281,76 Eur, o ieškovui A. Ž. – 4274,98 Eur kompensaciją;

6.4. atidalijo ieškovams ir atsakovei bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančią Žemės sklypą Nr. 2 pagal MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą ir priteisė atsakovei naujai formuojamą 9986 kv. m dydžio žemės sklypą, pažymėtą indeksu „1“ ir apibrėžtą taškais 17-3-4-5-6-18-14-15-16-17; bendrosios dalinės nuosavybės teise priteisė ieškovei S. S. 9986/19908 dalis naujai formuojamo 19 908 kv. m dydžio žemės sklypo, o ieškovui A. Ž. 9922/19908 dalis naujai formuojamo 19 908 kv. m dydžio žemės sklypo, formavimo ir pertvarkymo projekte pažymėto „2“ ir apibrėžto taškais 14-18-7-8-13-14;

6.5. kitą patikslinto ieškinio dalį ir kitą patikslinto priešieškinio dalį atmetė;

6.6. priteisė atsakovei iš kiekvieno ieškovo po 231,25 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

7. Teismas nustatė, kad bylos šalys ir trečiasis asmuo yra Žemės sklypo Nr. 1 bendraturčiai: atsakovei priklauso šio žemės sklypo 5924/35249 dalys, ieškovei S. S. – 5924/35429 dalys, ieškovui A. Ž. – 5886/35429 dalys, trečiajam asmeniui – 17695/35429 dalys. Bylos šalys ir trečiasis asmuo taip pat yra Žemės sklypo Nr. 2 bendraturčiai: atsakovei priklauso šio žemės sklypo 9986/59724 dalys, ieškovei S. S. – 9986/59724 dalys, ieškovui A. Ž. – 9922/59724 dalys, trečiajam asmeniui – 29830/59724 dalys. Bylos šalys Žemės sklype Nr. 1 esančius gyvenamąjį namą ir kitus statinius valdo bendrosios dalinės nuosavybės teise – kiekvienas po 1/3 dalį. Tuo tarpu Žemės sklype Nr. 2 esančius gyvenamąjį namą ir kitus statinius nuosavybės teise valdo trečiasis asmuo.

8. Teismas pažymėjo, kad privačios nuosavybės teise valdomų žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto, kuriuo jie atidalijami iš bendrosios dalinės nuosavybės, parengimas ir pateikimas derinti NŽT struktūriniam padalinii yra būtinas. Tai reglamentuoja Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir aplinkos ministrų 2004 m. spalio 4 d. įsakymo Nr. 3D-452/D1-513 „Dėl Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 66 punktą. Teismas nurodė, kad šioje byloje tik atsakovė pateikė teismui tinkamai parengtą galutinį žemės sklypų atidalijimo projektą, kuris buvo suderintas su Nacionalinės žemės tarnybos struktūriniu padaliniu. Pažymėjęs, kad ieškovai nepateikė atidalijimo projekto, kuris būtų suderintas su NŽT, teismas nurodė, jog atidalijimo galimybę vertina tik pagal atsakovės pateiktą projektą.

9. Teismas nusprendė, kad dėl tarp šalių kylančių nesutarimų ir ginčų negalimas sprendimas dėl naudojimosi turtu tvarkos nustatymo, todėl, siekiant išvengti galimų konfliktų ateityje, atsižvelgiant į šalių išdėstytus alternatyvius reikalavimus, būtina rinktis tokį variantą, jog šalys ateityje turėtų kaip galima mažiau sąlyčio taškų, kad joms kuo mažiau reiktų bendrauti dėl bendrai valdomo turto. Įvertinęs tai, kad Žemės sklype Nr. 1 gyvena atsakovės tėvai, neturintys jokio kito gyvenamojo būsto, gyvenamojo namo atidalyti be žalos pačiam namui nebūtų įmanoma, neįmanoma jo patalpų padalyti taip, kad paskiriamą realioji dalis atitiktų šaliai priklausančią idealiąją dalį, be to, šalys turėtų nuolat bendrauti, susitikti bendrame name ir tai tik keltų jų susierzinimą ir pavojų dėl kitų galimų konfliktų, teismas nusprendė, jog tikslinga visus pastatus atidalyti atsakovei, o ieškovams priteisti piniginę kompensaciją. Toks atidalijimas, teismo vertinimu, būtų racionalus, sudarytų sąlygas vienam savininkui tinkamai pasirūpinti turtu, nekeliant jokių reikalavimų kitiems asmenims. Teismas pažymėjo, kad ieškovai savo ieškinyje buvo nurodę tokį galimą atidalijimo variantą, todėl, atidalijant pastatus atsakovei ir išmokant ieškovams piniginę kompensaciją, ieškovų teisės nebus pažeistos.

10. Įvertinęs šalių konfliktiškumą ir negebėjimą tartis dėl jokių dalykų teismas laikė, kad nors Žemės sklypo Nr. 1 atidalijimas natūra ir galimas, visas šis žemės sklypas priteistinas atsakovei, o ieškovams už jį priteistina piniginė kompensacija. Tokius atidalijimo variantus savo procesiniuose dokumentuose siūlė abi šalys, todėl laikytina, kad jis priimtinas šalims. Priimdamas tokį sprendimą teismas vadovavosi ir tuo, jog ieškovai buvusioje tėvų sodyboje šiuo metu neužsiima jokia veikla, jų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Vilniuje, norint dirbti jiems suprojektuotą žemės sklypą (atsakovės užsakymu parengtame projekte pažymėtas kaip atidalytina ieškovams tenkanti dalis iš esamo Žemės sklypo Nr. 1 ploto) reikia įdėti daug pastangų ir darbo. Be to, į šį žemės sklypą patektį reiktų naudotis servitutiniu keliu, kuris eis ir per trečiojo asmens sklypo dalį, ir per atsakovės sklypo kraštą. Nežinia, koks bendravimas susiklostytų su trečiuoju asmeniu, tačiau iš karto būtų užprogramuoti nauji ginčai dėl servitutinio kelio su atsakove. Todėl teismas vertino, jog visas Žemės sklypas Nr. 1 atidalytinas atsakovei, o iš jos ieškovams priteistina piniginė kompensacija. Teismas, skaičiuodamas kompensaciją, rėmėsi UAB „Krivita“ išvadose nurodytomis turto vertėmis, nurodė, kad kadangi atsakovės apskaičiuota kompensacija atitinka realią turto vertę ir iš esmės atitinka ir ieškovų apskaičiavimus, tai iš atsakovės priteistina ieškovei S. S. 4287,17 Eur, o A. Ž. – 4280,35 Eur kompensacija už atidalytą turtą – pastatus ir Žemės sklypą Nr. 1.

11. Spręsdamas dėl Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimo teismas nurodė, kad ieškovai pagal savo siūlomą variantą siūlė šį žemės sklypą palikti jiems naudoti, atsakovei paliekant Žemės sklypą Nr. 1. Tačiau toks variantas negali būti taikomas, nes šie žemės sklypai iš esmės yra dalūs ir jų vertė nėra tolygi. Žemės sklypas Nr. 2 yra labiau tinkamas žemės ūkio veiklai ir šiuo metu bendraturčių yra išnuomotas ūkininkui. Ieškovai

pateikė planą, parengtą UAB „Geolimb“; kuriame yra siūloma ieškovams atidalyti planą pažymėtą dalį „A“, o atsakovei – dalį „B“. Abi šios dalys eitų nuo (duomenys neskelbtini) gatvės. Teismas, įvertinęs pateiktą planą, pažymėjo, jog jis neatitinka projektui keliamų reikalavimų, tačiau ydingas yra ir todėl, kad ties posūkių taškais „19, 20, 21, 22“ yra suformuota labai siaura juosta, kuri labai apsunkintų šios dalies panaudojimą, jau nekalbant apie pravažiavimą toje dalyje. Tuo tarpu atsakovės parengtame projekte yra suformuoti du taisyklingų stačiakampių formos sklypai, kurie yra tapatus reljefo, racionaliai išdėstyti, tinkami naudoti pagal tiesioginę paskirtį. Abu sklypus (atidalytus iš Žemės sklypo Nr. 2) naudoti būtų racionalu. Teismas padarė išvadą, kad nagrinėjamu atveju yra įmanomas Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimas pagal šalims priklausančias idealiasias dalis, ginčo šalims paliekant tik vieną bendrą ribą. Teismas laikė, kad neturi didelės reikšmės, iš kurios pusės bus privažiuojama prie sklypo, nes įsiteisėjus sprendimui ieškovai su Žemės sklypu Nr. 1 nebeturės jokių ryšių. Svarbu, kad į paskiriamą sklypą ieškovai turės galimybę privažiuoti bendro naudojimo keliu, o ne servitutiniu keliu per atsakovės sklypą. Tokiu būdu būtų pašalinti visi įmanomi šalių galimo konflikto sąlyčio taškai. Atsižvelgdamas į tai, kad atsakovė dažniau lankosi sodyboje ir naudojasi bei rūpinasi pastatais, kadangi ten gyvena jos garbaus amžiaus tėvai, ji inicijuoja ir žemės naudojimą, teismas įvertino, kad yra racionalu, jog, formuojant sklypus, atsakovė turi pateikimą į abu sklypus iš (duomenys neskelbtini) gatvės, toks atidalijimas nepažeidžia ir ieškovų interesų. Teismas nurodė, kad ieškovų pateikti planai, kuriais buvo siūlomi žemės sklypų ir pastatų atidalijimo variantai, neatitinka žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektams keliamų reikalavimų, juose nurodyti sprendiniai neužtikrina visų bendraturčių interesų. Teismas pažymėjo, kad, ginčo sprendimui pasirinkus atsakovės siūlomus projektus, tarp šalių turėtų sumažėti konfliktų, nes šalys būtų visiškai atidalytos iš bendro naudojimo objektų, kurių valdymas ir suponuoja ginčus. Būtent toks atidalijimo principas, teismo vertinimu, sumažins ginčų ir konfliktų tarp buvusių bendraturčių atsiradimą ateityje ir užtikrins jų interesų pusiausvyros principą.

12. Teismas vertino, kad šalių turėtos išlaidos dėl žemės sklypų atidalijimo planų ir dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo nėra susijusios su bylos nagrinėjimu, t. y. šių išlaidų atsiradimo priežastis nėra bylos nagrinėjimas teisme. Remdamasis tuo, teismas nusprendė šių išlaidų atlyginimo šalims nepriteisti.
13. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovų ir atsakovės apeliacinius skundus, 2020 m. birželio 9 d. nutartimi pakeitė Alytaus apylinkės teismo 2020 m. vasario 19 d. sprendimo dalį, kuria natūra buvo atidalytas šalims priklausantis Žemės sklypas Nr. 2, ir atidalijo Žemės sklypą Nr. 2, priteisdama ieškovams šio žemės sklypo 9986/59724 dalis, priklausiusias atsakovei, o iš ieškovų atsakovei – 2274 Eur piniginę kompensaciją (iš kiekvieno po 1137 Eur); kitą Alytaus apylinkės teismo 2020 m. vasario 19 d. sprendimo dalį paliko nepakeistą; priteisė ieškovams iš atsakovės 700 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą.
14. Kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvada dėl atidalijimo galimybės vertinimo tik pagal atsakovės pateiktą žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą. Kolegija nurodė, kad ieškovams pasirinkus atidalijimo būdą, kai šalys pasidalija Žemės sklypais Nr. 1 ir Nr. 2, t. y. sklypuose keistųsi tik bendraturčių apimtį (atsakovė kartu su trečiuoju asmeniu būtų Žemės sklypo Nr. 1 savininkė, ieškovai kartu su trečiuoju asmeniu – Žemės sklypo Nr. 2 savininkai), ieškovams nebuvo reikalo teikti naują projektą, kuris būtų suderintas su NZT.
15. Kolegija vertino, jog natūra padalyti Žemės sklypą Nr. 1 dėl jame esančių statinių, nesant tarp šalių ginčo, kad jų vienintele savininke turėtų būti atsakovė, nebuvo galimybės dėl susiklosčiusių konfliktų šalių santykių. Įvertinusi atsakovės iniciatyva MB „Vilkadis“ 2018 m. rugpjūčio 14 d. parengtą Žemės sklypo Nr. 1 formavimo ir pertvarkymo projektą, kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, jog visas Žemės sklypas Nr. 1 atidalytinas atsakovei, o iš jos ieškovams priteistina pinigine kompensacija.
16. Kolegija nurodė, jog šios bylos ypatybė ta, kad byloje kilo ginčas dėl dviejų žemės sklypų ir viename iš jų esančių statinių atidalijimo, todėl sprendžiant dėl šio turto atidalijimo turi būti sprendžiama kompleksškai, o ne dėl kiekvieno turtinio vieneto atskirai. Kolegija sutiko su ieškovais, kad, pirmosios instancijos teismo sprendimu Žemės sklypą Nr. 2 padalijus visiems bendraturčiams natūra pagal jų turimas idealiasias dalis, buvo smarkiai nukrypta nuo bendraturčių nuosavybės teise priklausančių idealijų dalių bendrojoje nuosavybėje turėto turto masto. Kolegija nurodė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai, sprendžiamas dėl Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimo, neįvertino aplinkybės, kad Žemės sklypas Nr. 1 buvo atidalytas visą jį bei jame esančius statinius priskiriant atsakovei. Atsakovei priklausė 5924/35429 idealijų Žemės sklypo Nr. 1 (ir 1/3 jame esančių statinių), kuris yra bendroji nuosavybė, dalių, taip pat 9986/59724 idealijų Žemės sklypo Nr. 2 (iš viso 15876 kv. m), kuris yra bendroji nuosavybė, dalių. Tuo tarpu po atidalijimo pagal pirmosios instancijos teismo sprendimą atsakovei tektų 17734/35429 idealijų Žemės sklypo Nr. 1 (ir visi statiniai), kuris yra bendroji nuosavybė, dalių, taip pat 9986/59724 idealijų Žemės sklypo Nr. 2 (iš viso 27720 kv. m), kuris yra bendroji nuosavybė, dalių, ieškovams tik išmokant piniginę kompensaciją, todėl būtų pažeista bendraturčių interesų pusiausvyra. Pažymėjusi tai, kad nors ir skiriasi šių žemės sklypų žemės ūkio naudmenu našumo balas (Žemės sklypo Nr. 1 – 37,5 balo; Žemės sklypo Nr. 2 – 43,2 balo), t. y. Žemės sklypas Nr. 2 labiau tinkamas naudoti žemės ūkiui, tačiau abu žemės sklypai yra toje pačioje kadaistro vietovėje, daiktų pagrindinė naudojimo paskirtis yra ta pati – žemės ūkio, šiuos žemės sklypus skiria tik viešasis kelias ((duomenys neskelbtini) g.), kolegija vertino, jog atsakovei natūra priteisiant visą Žemės sklypą Nr. 1, kuris yra netgi didesnio ploto (17 734 kv. m), nei jos turėtas pagal idealiasias dalis (vertinant abiejuose žemės sklypuose – iš viso 15876 kv. m), bei jame esančius statinius, o ieškovams priteisiant Žemės sklypą Nr. 2, būtų racionaliausia ir tai labiausiai atitiktų abiejų šalių interesus, juolab, esant didesnei Žemės sklypo Nr. 2 vertei, ieškovai sutinka atsakovei išmokėti piniginę kompensaciją. Kolegijos vertinimu, vien aplinkybė, kad su tokio pobūdžio turto atidalijimu nesutinka atsakovė ar jis jai atrodo nepriimtinas, neteikia pagrindo daryti priešingą išvadą.
17. Kolegija pažymėjo, kad byloje nenustatyta, jog atsakovei priskirtinas Žemės sklypas Nr. 1 negali būti naudojamas pagal pagrindinę jo naudojimo paskirtį, t. y. žemės ūkiui, juolab kad gretiname sklype yra ūkininkaujama ir analogiškomis sąlygomis žemė dirbama. Vien tai, kad šiuo metu ši žemė nėra naudojama žemės ūkiui ir kad norint ją tam naudoti reikia įdėti daugiau pastangų ir darbo, nėra pagrindas atsakovei priteisti ir Žemės sklypo Nr. 2 dalį, kurios geografinė padėtis netgi yra geresnė, nei priskirtina ieškovams, nes ribojasi su gyvenvietėje esančiu keliu ((duomenys neskelbtini) gatve) bei nutiestomis komunikacijomis. Tuo tarpu ieškovai į jiems priskirtiną žemės sklypą galėtų patekti tik per pievoje išvažinėtą kelią, kuris yra prastesnės būklės nei (duomenys neskelbtini) g. ir nėra prižiūrimas.
18. Įvertinusi tiek Žemės sklypo Nr. 1 ir jame esančių statinių, tiek Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimo racionalumą, taip pat atsižvelgusi į itin konfliktinę situaciją tarp šalių ir tikimybę sumažinti tokius konfliktus, konfliktuojančioms pusėms turint atskirus sklypus be bendro naudojimo dalių (servitutų, bendrų žemės sklypų ribų ir pan.), taip pat į besikeičiantį bendraturčių skaičių ir jiems tenkančių nuosavybės teisės dalių dydį, ginčo tarp bylos šalių ir trečiojo asmens dėl bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo nebuvimą ir dėl to egzistuojančią galimybę jiems ateityje susitarti, kolegija nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas nustatė neracionalų atidalijimo variantą, nesilaikė bendraturčių interesų pusiausvyros principo.
19. Kolegija nurodė, kad nagrinėjamu atveju natūra padalyti kiekvieną ginčo turto vienetą pagal bendraturčių turimas jų dalis galimybės nebuvo. Tokiu būdu pirmosios instancijos teismas pagrįstai taikė Žemės sklypo Nr. 1 ir jame esančių statinių atidalijimą priteisdama šį turtą atsakovei, o ieškovams – kompensaciją pinigais, tačiau šis teismas nepagrįstai Žemės sklypą Nr. 2 šalims atidalijo natūra pagal MB „Vilkadis“ 2018 m. rugpjūčio 14 d. parengtą Žemės sklypo Nr. 2 formavimo ir pertvarkymo projektą, kuris neproporcingai pažeidžia ieškovų teises bei teisėtus interesus. Nagrinėjamu atveju racionaliausia atidalyti vieno bendraturčio (atsakovės) Žemės sklypo Nr. 2 dalis, taip sumažinant bendraturčių skaičių ir palengvinant nuosavybės teisių įgyvendinimą. Toks atidalijimas nesuvaržys kitų pageidaujančių atsidalyti bendraturčių (ieškovų ir trečiojo asmens) teisės tai padaryti ateityje, parengus tinkamą projektą.
20. Kolegija atsakovei priteisina piniginę kompensaciją už jai priklausiusias 9986/59724 žemės sklypo Nr. 2 dalis, kurios atitenka ieškovams, apskaičiavo remdamasi bylos duomenimis apie Žemės sklypo Nr. 2 rinkos vertę.
21. Kolegija, pasisakydama dėl šalių patirtų bylinėjimosi išlaidų dėl planų, projekto rengimo, atliktų kadastrinių matavimų, nurodė, kad pagal apeliacinės instancijos teismo sprendimą ginčo žemės sklypai atiteko atskirai kiekvienai iš šalių, t. y. Žemės sklypas Nr. 1 – atsakovei, Žemės sklypas Nr. 2 – ieškovams, kitai šaliai priteisiant piniginę kompensaciją, todėl akivaizdu, jog šalių patirtos išlaidos dėl planų, projekto rengimo,

atliktų kadastrinių matavimų nebuvo būtinos ir jų atlyginimas nėra priteisiamas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 88 straipsnio 1 dalies 9 punktą).

22. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi ieškovų prašymą dėl papildomos nutarties priėmimo, 2020 m. liepos 20 d. papildoma nutartimi papildė Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 9 d. nutarties rezoliucinę dalį dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, paskirstymo, nurodydama pakeisti bylinėjimosi išlaidų paskirstymą pirmosios instancijos teisme, atmesti šalių prašymus dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

23. Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 9 d. nutartį, apeliacinio skundo reikalavimą dėl Alytaus apylinkės teismo 2020 m. vasario 19 d. sprendimo dalies, kuria buvo pripažinta, jog teismas patenkino 50 proc. ieškinio ir 50 proc. priešieškinio reikalavimų, panaikinimo perduoti nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 23.1. Kadangi šioje byloje nebuvo nustatyta jokių klūčių atidalyti tarp bendraturčių Žemės sklypą Nr. 2 natūra į atskirus taisyklingus ir tinkamus naudoti pagal Žemės sklypo Nr. 2 tiesioginę paskirtį sklypus, taip pat nebuvo objektyvių klūčių esant reikalui nustatyti naudojimosi Žemės sklypu Nr. 2 tvarką, apeliacinės instancijos teismas neturėjo jokio teisinio ir faktinio pagrindo (rėmėsi tik vienu faktiniu motyvu – šalių konfliktškumo aplinkybė) priimti sprendimą atidalyti šį sklypą natūra, priteisiant atsakovės dalį šiame sklype ieškovams, o iš jų atsakovei piniginę kompensaciją. Toks apeliacinės instancijos teismo sprendimas prieštarauja kasacinio teismo praktikai (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. rugsėjo 8 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-780/2003, 2005 m. lapkričio 4 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-21/2009](#), 2011 m. gruodžio 6 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-512/2011](#), 2012 m. lapkričio 30 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-535/2012](#)) ir pažeidė atsakovės konstitucines teises į nuosavybės teises neliečiamybę (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnis, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 1.2 straipsnio 1 dalis, 4.93 straipsnio 2 dalis 1 punktą).
- 23.2. Apeliacinės instancijos teismas, pažeisdamas [CPK 265 straipsnio](#) 2 dalies nuostatas, nenagrinėjo (nepalikto nenagrinėto ir neatmetė) vieno iš atsakovės apeliacinio skundo reikalavimų – dėl pirmosios instancijos teismo priteistų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo. Apeliacinės instancijos teismas rezoliucinėje nutarties dalyje nenurodė, ar atmets atsakovės apeliacinį skundą, ar jį tenkina visiškai ar iš dalies, todėl pagrįstai manytina, jog apeliacinės instancijos teismas nemotyavo savo nutarties dėl atsakovės apeliacinio skundo patenkinimo (atmetimo). Todėl, panaikinus skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį bei patenkinus kasacinį skundo pirmąjį reikalavimą, atsakovės apeliacinio skundo reikalavimas dėl bylinėjimosi išlaidų turėtų būti grąžintas nagrinėti apeliacinės instancijos teismui iš naujo.
24. Atsiliepimu į kasacinį skundą ieškovai prašo kasacinį skundą atmesti, Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 9 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 24.1. Apeliacinės instancijos teismas, priimdamas nutartį, tinkamai taikė materialiosios teisės normas, atsizvelgė į bylos aplinkybes, šalių konfliktškumą, vertino atidailijimo galimybę kompleksškai, o ne dėl kiekvieno turinio vieneto, ir pasirinko racionalų atidailijimo variantą sprendamas tarp šalių kilusį bei ganėtinai ilgai trunkantį teisminį ginčą. Tuo tarpu pirmosios instancijos teismas parinko Žemės sklypo Nr. 1 su statiniais atidailijimo būdą (sklypas su statiniais natūra atitenka ieškovei, o ieškovams sumokama pinigine kompensacija) būtent dėl šalių konfliktškumo, tačiau analogiško būdo netaikė Žemės sklypui Nr. 2 atidalyti. Tokiu būdu pirmosios instancijos teismo buvo parinkti nevienodi taikomi standartai, sprendžiant dėl vieno turinio komplekso atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės. Be to, Žemės sklypą Nr. 2 padalijus natūra, yra apsunkinamas ieškovams pateikimas į jį bet koku oru (pateikimas ne per savivaldybės prižiūriną (duomenys neskelbtini) gatvę, o per pievos keliuką), todėl laikytina, kad tokiu būdu yra daroma žala sklypui ir jo tinkamam naudojimui, o tai neatitinka [CK](#) 4.80 straipsnio 2 dalies reikalavimų dėl daikto padalijimo natūra.
- 24.2. Kaip matyti iš skundžiamos nutarties turinio, apeliacinės instancijos teismas analizavo atsakovės apeliacinio skundo argumentus, tyrė bylos aplinkybes, susijusias su bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, paskirstymu tarp šalių, nurodė motyvus, dėl ko iš dalies keitė pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį dėl bylinėjimosi išlaidų, nusprenddamas atmesti šalių prašymus dėl patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Vien dėl to, kad apeliacinės instancijos teismas rezoliucinėje dalyje nenurodė, jog yra keičiama pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis dėl patirtų bylinėjimosi išlaidų, negalima konstatuoti, kad teismo nutartis yra be motyvų. Pažymėtina, kad apeliacinės instancijos teismas 2020 m. liepos 9 d. priėmė papildomą nutartį, kurios rezoliucinėje dalyje pasisakė bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo klausimu.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl kasacinio nagrinėjimo dalyko ir bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribų

25. Pagal civiliniame procese galiojantį dispozityvumo principą teismo nagrinėjimo dalyko nustatymas yra ginčo šalių, o ne teismo pareiga, teismas nagrinėja ginčą neperžengdamas ginčo šalių nustatytų ribų. Viena iš šio principo išraiškų yra įtvirtinta [CPK](#) 353 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad kasacinis teismas patikrina teisės taikymo aspektu apskųstus sprendimus ir (ar) nutartis, o kasacijos funkciją vykdo neperžengdamas kasacinio skundo ribų. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad ši byla kasacine tvarka nagrinėtina neperžengiant kasacinio skundo ribų, nes pagrindo jas peržengti nenustatyta ([CPK 353 straipsnio](#) 1, 2 dalys).
26. [CPK](#) 353 straipsnio 1 dalis aiškiai apibrėžia kasacinio teismo kompetencijos ribas – kasacinis teismas analizuoja tik teisės klausimus. Įsisteigusių procesinių sprendimų peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai, kasaciniam skundai keliami reikalavimai nustatyti [CPK](#) 346, 347 straipsniuose. Pagal šias teisės normas kasatorius kasaciniame skunde turi nurodyti konkrečius materialiosios ar proceso teisės normų pažeidimus, turinčius esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui bei galėjusius turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, ar kitus [CPK](#) 346 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose įtvirtintus kasacijos pagrindus, kuriais remdamasis reikalauja panaikinti skundžiamą sprendimą ar nutartį, taip pat nurodyti išsamius teisinius argumentus, patvirtinančius kasaciniame skunde nurodytą kasacijos pagrindų buvimą.
27. Kasacinio teismo teisėjų atrankos kolegijos padarytas kasacinio skundo apibendrintas vertinimas (kaip atitinkančio įstatymo reikalavimus) ne

visada reiškia, kad kiekvienas skundo argumentas ar jų grupė atitinka įstatymo nustatytus reikalavimus – suformuluoja kasacinio nagrinėjimo dalyką. Detalų skundo argumentų vertinimą atlieka byla kasacine tvarka nagrinėjanti teisėjų kolegija (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 28 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-373/2013](#)).

28. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad atsakovės R. G. paduotame kasaciniame skunde iš dalies neatsižvelgta į kasacinio proceso specifiką, reikalavimą nurodyti konkrečius kasacijos pagrindus bei juos patvirtinančius teisinius argumentus.
29. Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį, apeliacinio skundo reikalavimą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo dalies, kuria buvo pripažinta, jog teismas patenkino 50 proc. ieškinio ir 50 proc. priešieškinio reikalavimų, panaikinimo perduoti nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
30. Atsakovės kasaciniame skunde išdėstytais argumentais yra ginčijama apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis, kuria pakeista pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis dėl Žemės sklypo Nr. 2 atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės, taip pat yra ginčijama apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis, kuria šis teismas sprendė atsakovės apeliacinio skundo reikalavimus, susijusius su bylinėjimosi išlaidų paskirstymu pirmosios instancijos teismo sprendimu. Tačiau nors atsakovės kasaciniame skunde ir prašoma panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį, nenurodyta motyvuotų kasacijos pagrindų dėl teismų procesinių sprendimų dalių, kuriomis išspręstas ginčas dėl Žemės sklypo Nr. 1 ir jame esančių statinių atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės, peržiūrėjimo. Dėl to teisėjų kolegija konstatuoja, kad apskųstos apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis, kuria palikta nepakeista pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis dėl Žemės sklypo Nr. 1 ir jame esančių statinių atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės, nėra peržiūrėjimo kasacine tvarka objektas.

Dėl nekilnojamojo daikto dalies atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės

31. Bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas valdomas, juo naudojamas ir disponuojama bendraturčių sutarimu, o kai bendraturčiai nesutaria, bendrosios nuosavybės valdymo, naudojimosi ir disponavimo tvarką nustato teismas ([CK 4.75 straipsnio](#) 1 dalis). Kiekvienas bendraturtis, be kita ko, turi teisę reikalauti atidailyti jo dalį iš bendrosios dalinės nuosavybės ([CK 4.80 straipsnio](#) 1 dalis).
32. Atidailijimas iš bendrosios dalinės nuosavybės yra vienas iš bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo būdų. [CK 4.80 straipsnio](#) 1 dalies prasme atidailijimas reiškia daikto teisinio režimo ir bendraturčio statuso pasikeitimus. Šiuo būdu įgyvendinus bendraturčio, kaip savininko, teises, pasibaigia jo su kitais bendraturčiais turima bendroji dalinė nuosavybė. Taigi bendrosios dalinės nuosavybės teisės dalyvio turto dalį atidailijus iš bendro turto, bendrosios dalinės nuosavybės teisė pasibaigia, o atsidailijęs bendraturtis tampa asmeninės nuosavybės teisės subjektu ir turi teisę atidailytą turtą valdyti, naudoti bei juo disponuoti savo nuožiūra ([CK 4.37 straipsnio](#) 1 dalis). Praktikoje sutinkamas dvejopas atidailijimas iš bendrosios nuosavybės: pavienis (paprastas) atidailijimas ir visiškas atidailijimas (pasidailijimas). Pavienio (paprasto) atidailijimo atveju iš bendrosios nuosavybės atidailijama vieno bendraturčio dalis. Tokiu atveju sumažėja bendraturčių skaičius, tačiau daiktas išlieka bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas, kiti bendraturčiai tarp savęs lieka neatidailyti. Visiškas atidailijimas yra tada, kai iš bendrosios nuosavybės teisių santykių pasitraukia visi bendraturčiai, apskritai pasibaigia bendroji dalinė nuosavybė, nes daiktas (daiktai) tampa asmeninės nuosavybės teisės objektu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 3 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-478/2009](#); 2019 m. balandžio 11 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-134-248/2019](#) 24 punktą).
33. [CK 4.80 straipsnio](#), reglamentuojančio atidailijimą iš bendrosios dalinės nuosavybės, 2 dalis reglamentuoja atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės teisės būdus. Joje nustatyta, kad jeigu nesutariama dėl atidailijimo būdo, tai pagal bet kurio bendraturčio ieškinį daiktas padalijamas natūra kiek galima be neproporcingos žalos jo paskirčiai; kitais atvejais vienas ar keli iš atidailijamų bendraturčių gauna kompensaciją pinigais. Taigi, bendraturčių nesutarimus dėl atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės teisės sprendžiantis teismas iš esmės yra apribotas juos išspręsti dviem būdais – padalydamas daiktą natūra arba priteisdamas kompensaciją pinigais.
34. Kasacinio teismo praktika dėl teismo taikytinų atidailijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės būdų yra išplėtotą, suformuluoti jų parinkimo kriterijai. Daikto padalijimas natūra pripažįstamas pagrindiniu atidailijimo būdu, o kompensacijos priteisimas – subsidiariu (išimtinis). Pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 11 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-7-466/2008](#) yra išaiškinta, jog [CK 4.80 straipsnio](#) 2 dalies nuostata, kad kai daikto atidailijimas natūra be neproporcingos žalos jo paskirčiai neįmanomas, vienas ar keli iš atidailijamų bendraturčių gauna kompensaciją pinigais, yra bendrojo daikto atidailijimo reikalavimo išimtis – visų pirma turi būti sprendžiamas jo atidailijimo natūra galimumas, net padarant atitinkamą (proporcingą) žalą daikto paskirčiai. Tik nesant galimybes atidailyti daikto natūra arba atidailijant natūra daiktą bus padaryta neproporcinga žala jo paskirčiai, atidailijamajam ar kitiems bendraturčiams gali būti priteista kompensacija pinigais.
35. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi nuostatos, kad priteisti kompensaciją be kito bendraturčio sutikimo galima tik išimtiniais atvejais, kai yra šios sąlygos: pirma, išnaudotos visos galimybės padalyti daiktą natūra pagal bendraturčiams tenkančias dalis, tačiau to negalima padaryti be neproporcingos žalos daikto paskirčiai; antra, faktinės aplinkybės yra tokios, dėl kurių daikto dalies paėmimas iš bendraturčio neturėtų būti vertinamas kaip esminis savininko teisių pažeidimas (pvz., kai bendrosios nuosavybės dalis, palyginti su kitais bendraturčiais, yra gerokai mažesnė, jos negalima realiai atidailyti, o savininko interesus naudotis bendraja daline nuosavybe nevertintinas kaip labai svarbus). Klausimas, ar bendraturčio interesus naudotis daiktu yra esminis, kiekvienu atveju sprendžiamas individualiai, ištyrus ir įvertinus ginčo šalių pateiktą įrodymų apie bendraturčių poreikius naudotis bendru daiktu visumą, taip pat atsižvelgiant į kitus reikšmingus kriterijus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 3 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-478/2009](#) ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).
36. Kita vertus, šios nutarties 35 punkte nurodytos sąlygos dėl kompensacijos priteisimo be kito bendraturčio sutikimo nėra vienintelės. Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad teismai, sprenddami šalių ginčą dėl turto atidailijimo ir vertindami, ar vieno iš bendraturčių siūlomas atidailijimo būdas atitinka įstatymų nustatytus reikalavimus, nuosavybės apsaugos ir proporcingumo principus, turi tam tikrą diskreciją, kurią įgyvendindami privalo vadovautis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais ([CK 1.5 straipsnis](#)). Įstatymas tiek iš nuosavybės teisės dalyvių, tiek iš teismo reikalauja laikytis interesų pusiausvyros principo, kartu, sprendžiant ginčą teisme, siekti galimų ginčų ir konfliktų pašalinimo ateityje. Taigi konkrečių atveju teismas gali konstatuoti, kad nustatyti naudojimosi bendru turtu tvarką ar atidailyti iš bendrosios dalinės nuosavybės natūra susidėjusiomis aplinkybėmis netikslinga ir neatitiktų šalių interesų gynimo bei derinimo principo, ir racialesniu bei šalių teises geriau apgimančiu bendrosios nuosavybės įgyvendinimo būdu pripažinti atidailijimą iš bendrosios nuosavybės priteisiant kompensaciją, tačiau toks teismo sprendimas turi būti teisiskai motyvuotas ir pagrįstas faktinėmis bylos aplinkybėmis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-535/2012](#) ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).
37. Šioje byloje teismo nagrinėjimo dalykas yra pavienis (paprastas) atsidailijimas – ieškovai pageidauja pasilikti bendraturčiais dėl abiejų turimų bendrų daiktų dalių, tačiau abu siekia savo dalis atidailyti būtent nuo atsakovės turimos dalies. Kaip alternatyvų reikalavimą ieškovai siūlė nustatyti naudojimosi visais bendrais daiktais tvarką. Atsakovė nesutiko dėl naudojimosi daiktais tvarkos nustatymo. Nors iš principo atsidailijimo galimybei nuo ieškovams priklausančios bendro turto dalies atsakovė neprieštaravo, tačiau su bet kokios kompensacijos jai sumokėjimu nesutiko, ir, reikšdama priešinį ieškinį, prašė priimti sprendimą pagal vieną iš dviejų jos pateiktų atsidailijimo variantų, kurie žymiai skyrėsi nuo ieškovų pateikto varianto. Apeliacinės instancijos teismas nutartimi, kuri yra kasacinio bylos nagrinėjimo objektas, konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, atidalydamas bendrą turtą tokiu būdu, kad Žemės sklypą Nr. 1 ir jame esančius statinius priskyrė atsakovės nuosavybėn, o Žemės sklypą Nr. 2 padalijo natūra tarp ieškovų iš vienos pusės ir atsakovės iš kitos, nustatė neracionalų atidailijimo variantą, nesilaikė bendraturčių interesų pusiausvyros principo. Tokią savo išvadą apeliacinės instancijos teismas grindė tuo, kad buvo smarkiai

nukrypta nuo bendraturčių nuosavybės teise priklausančių idealijų dalių bendrojoje nuosavybėje turėto turto masto, taip pat ir tuo, kad toks atidalijimo variantas nesudaro prielaidų visiškai išvengti šalių konfliktų ateityje. Dėlto, kas išdėstyta, apeliacinės instancijos teismas pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priskyrė Žemės sklypą Nr. 2 ieškovo bendrajai daliai nuosavybei, o atsakovei priteisė iš ieškovo kompensaciją pinigais. Atsakovė su tokiu apeliacinės instancijos teismo sprendimu nesutinka.

38. Įvertinusi pirmiau nurodytą teisinį reguliavimą ir kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija pripažįsta teisiskai nepagrįstu kasacinio skundo argumentą, kad nebuvo jokių objektyvių kliūčių atidalyti Žemės sklypą Nr. 2 natūra į mažesnio ploto žemės sklypus.
39. Apskritai laikytina, kad kliūtys padalyti žemės sklypą natūra gali būti fizinės ir kitos. Fizinės padalijimo kliūtys yra tokios, dėl kurių įgyvendinus padalijimą žemės sklypų ar bent vieno iš jų naudoti pagal jam priskirtą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą tampa neįmanoma arba tai galima padaryti patiriant neproporcingus nepatogumus, pavyzdžiui: padalijus žemės sklypą į kelis, bent vienas iš jų lieka be jokio privažiavimo; padalytas (-i) žemės sklypas (-i) yra ypač netaisyklingos formos, neracionalių ribų; arba padalyti žemės sklypai yra taisyklingos formos, tačiau bent vieno iš jų plotį išimtinai sudaro siaura juosta, griovys arba šlaitai; kt. Nagrinėjami atveju valstybės kompetentinga institucija, tikrindama atsakovės užsakymu MB „Vilkadis“ 2019 m. rugpjūčio 14 d. parengtą žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą, suderino visus jo sprendinius, tai reiškia, be kita ko, ir tai, kad jokių fizinių kliūčių padalyti Žemės sklypą Nr. 2 nebuvo nustatyta (Taisyklių 66–67 punktai). Pažymėtina, kad absoliučių fizinių kliūčių padalyti natūra Žemės sklypą Nr. 2, remiantis paminėto projekto sprendiniais, nenustatė ir apeliacinės instancijos teismas.
40. Akcentuotina, kad apeliacinės instancijos teismas apskūstoje nutartyje negalimumą padalyti natūra Žemės sklypą Nr. 2 grindė kitomis kliūtimis, kurios nagrinėjamu atveju pasireiškė kiekvieno iš ginčijamų bendrų ir kompleksiskai susijusių daiktų atidalijimo pagal bendraturčių turimas jų dalis neracionalumu. Teisėjų kolegija tokią apeliacinės instancijos teismo išvadą pripažįsta pagrįsta.
41. Pažymėtina, kad abu ginčijami Žemės sklypai Nr. 1 ir Nr. 2 buvo suformuoti 2014 m. atlikus šalių ir trečiojo asmens bendrosios dalinės nuosavybės teise valdyto 9,27 ha žemės sklypo kadastrinius matavimus. Jie abu buvo suformuoti iš vieno žemės sklypo dėl pastarajame įsiterpusio bendrojo naudojimo kelio, t. y. buvo suformuoti padalijus buvusį vieną žemės sklypą. Abu ginčijami žemės sklypai įregistruoti NŽT Varėnos skyriaus vedėjo 2014 m. birželio 9 d. sprendimo pagrindu, tuo tarpu ieškovo ieškinys šioje byloje teisme gautas 2015 m. kovo 23 d., t. y. neilgai trukus po ginčijamų žemės sklypų suformavimo iš vieno sklypo.
42. Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismas apskūstoje nutartyje pagrįstai nurodė, jog šios bylos ypatybė ta, kad byloje kilo ginčas dėl dviejų žemės sklypų ir viename iš jų esančių statinių atidalijimo, todėl sprendžiant dėl šio turto atidalijimo turi būti sprendžiama kompleksiskai, o ne dėl kiekvieno turinio vieneto atskirai. Atsakovės kasacinio skundo argumentais šios apeliacinės instancijos teismo išvados neginčijamos.
43. Pirmosios instancijos teismas gyvenamąjį namą ir kitus statinius kartu su jiems eksploatuoti reikalingo Žemės sklypo Nr. 1 dalimi paskyrė atsakovės nuosavybės natūra dėl jos esminio intereso naudotis šiais daiktais (gyvenamajame name užufrukto teisėmis gyvena atsakovės motina). Likusi Žemės sklypo Nr. 1 dalis taip pat natūra buvo paskirta atsakovės nuosavybės (ieškovai neturėjo esminio intereso dėl šios dalies; buvo problemiška patekti į šią sklypo dalį, dėl to buvo labai didelė bylos šalių naujo konflikto atsiradimo tikimybė). Pažymėtina, kad dėl šios pirmosios instancijos teismo sprendimo dalies ginčo nėra, ją palikusi nepakeistą apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis nėra skundžiama kasaciniu skundu ir nėra peržiūrėjimo kasacine tvarka objektas. Vadinas, įgyvendinus vien šią pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, atsakovei natūra tenka visi statiniai ir viso dydžio Žemės sklypas Nr. 1, o tai realiai sudaro netgi didesnę žemės plotą nei atsakovės turėtų idealijų dalių abiejuose ginčijamuose žemės sklypuose Nr. 1 ir Nr. 2 suma (žr. šios nutarties 16 punktą). Atsakovės kasacinio skundo argumentais nėra ginčijama apeliacinės instancijos teismo išvada, kad pirmosios instancijos teismo sprendimu buvo smarkiai nukrypta nuo bendraturčių nuosavybės teise priklausančių idealijų dalių bendrojoje nuosavybėje turėto turto masto. Visoms bylos šalims turint suinteresuotumą po atidalijimo išlikti žemės savininkais, negalimumas Žemės sklypą Nr. 2 atidalyti pagal šalių turimas idealiasias dalis nagrinėjamoje byloje iš esmės nulemtas Žemės sklypo Nr. 1 atidalijimo ypatumų, t. y. viso šio žemės sklypo paskyrimo atsakovei. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas, teisėjų kolegijos vertinimu, pagrįstai konstatavo, kad kito natūra dalytino daikto – Žemės sklypo Nr. 2 – dalies priskyrimas atsakovei natūra pažeistų bendraturčių interesų pusiausvyrą.
44. Šios nutarties 43 punkte paminėtos aplinkybės galėtų suponuoti ir tai, kad, nepriklausomai nuo pasirenkamo Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimo varianto, neapskūsta pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis dėl Žemės sklypo Nr. 1 atidalijimo yra pakankama bendraturčių pusiausvyros pažeidimui pripažinti, nes jau nukrypta nuo idealijų dalių lygybės principo. Vis dėlto teisėjų kolegija vertina, kad apeliacinės instancijos teismas, paskyręs Žemės sklypą Nr. 2 ieškovo bendrojo nuosavybės, sąžiningą bendraturčių interesų pusiausvyrą atidalijimo procese užtikrino. Viena vertus, nors kiekvienam ieškovi tenkančios natūra žemės ploto idealioji dalis proporcingai mažesni negu atsakovės, ieškovams tenkantis visas Žemės sklypas Nr. 2 turi didesnę žemės ūkio našumo balą, yra dirbamas, kita vertus, nors atsakovei atitekęs Žemės sklypas Nr. 1 turi mažesnę žemės ūkio našumo balą, nenustatyta, kad jis negali būti naudojamas pagal pagrindinę jo naudojimo paskirtį, t. y. žemės ūkiui, juolab kad gretiname sklype yra ūkininkaujama ir analogiškoms sąlygoms žemė dirbama. Pažymėtina ir tai, kad, skirtingai nuo Žemės sklypo Nr. 1, bylą nagrinėję teismai atsakovės esminio intereso naudoti Žemės sklypą Nr. 2 ar jo dalį nenustatė. Vien ta nustatyta aplinkybė, kad ieškovai faktiškai negyvena toje kadastro vietovėje, kur ir dalytinas Žemės sklypas Nr. 2, ir rečiau, lyginant su atsakove, lankosi savo nuosavybėje, nereiškia, kad jų interesus naudoti žemę yra išnykęs. Iš ieškovo nuosekliai procesiniuose dokumentuose dėstomų argumentų matyti, kad jie yra išlaikę emocinį ryšį su sodyba ir jos aplinka, kurioje užaugę.
45. Teisėjų kolegija kaip nepagrįstą vertina kasacinio skundo argumentą, kuriuo teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas savo sprendimą atidalyti Žemės sklypą Nr. 2 grindė tik vienu motyvu – konfliktškais šalių santykiais. Kaip matyti iš apskūstos nutarties turinio, apeliacinės instancijos teismas siekė sumažinti konfliktų tikimybę, priskirdamas konfliktuojančioms pusėms atskirus sklypus be bendro naudojimo dalių (servitutų, bendrų žemės sklypų ribų ir pan.), tačiau toks tikslas nebuvo pagrindinis ir vienintelis, lėmęs Žemės sklypo Nr. 2 paskyrimą ieškovo bendrojo nuosavybės.
46. Remdamasi nurodytais argumentais ir įvertinusi būtent šioje byloje susiklosčiusias ginčijamų bendrų ir kompleksiskai susijusių daiktų atidalijimo pagal bendraturčių turimas jų dalis iš bendrosios dalinės nuosavybės aplinkybes, teisėjų kolegija konstatuoja, kad kompensacijos priteisimas atsakovei, kaip subsidaraus Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimo būdo taikymas, esmingai nepažeidžia jos interesų. Pagal šios bylos aplinkybes, dėl ginčijamo turto atidalijimo sprendžiant kompleksiskai, sprendžina, kad Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimas iš bendrosios šalių nuosavybės natūra ar naudojimosi šiuo daiktu tvarkos nustatymas neatitiktų šalių interesų gynimo bei derinimo principo, todėl racialesniu bei šalių teises geriau apginančiu bendrosios nuosavybės įgyvendinimo būdu pripažintinas Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimas iš bendrosios nuosavybės, priteisiant atsakovei kompensaciją. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į faktines bylos aplinkybes ir jos išsprendimo apskūsta apeliacinės instancijos teismo nutartimi rezultata, nusprendžia, kad šiuo konkrečiu atveju nėra pagrindo pripažinti, jog apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl Žemės sklypo Nr. 2 atidalijimo, pažeidė atsakovės konstitucines teises į nuosavybės teisės neliečiamybę (Konstitucijos 23 straipsnis, [CK 1.2 straipsnio](#) 1 dalis, 4.93 straipsnio 2 dalis 1 punktas) bei nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos. Dėl to teisėjų kolegija kaip nepagrįstus atmėta kasacinio skundo argumentus, kuriais teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė atsakovės konstitucines teises į nuosavybės teisės neliečiamybę (Konstitucijos 23 straipsnis, [CK 1.2 straipsnio](#) 1 dalis, 4.93 straipsnio 2 dalies 1 punktas) ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos.

47. Atsakovė kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas nutarties rezoliucinėje dalyje nenurodė, kokia apimtimi tenkina jos apeliacinį skundą ar jį atmeta visiškai, todėl, manytina, teismas nemotyvavo savo nutarties. Anot atsakovės, šis pažeidimas turėjo įtakos priimant neteisėtą nutartį.
48. Teisėjų kolegija šį kasacinio skundo argumentą atmeta kaip nepagrįstą. Reikalavimai apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) turinui nustatyti [CPK 331](#) straipsnyje. Šio straipsnio 5 dalyje reglamentuojama, kad rezoliucinėje sprendimo (nutarties) dalyje turi būti nurodytas apeliacinės instancijos teismo sprendimas. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad toks reikalavimas suponuoja bylą apeliacine tvarka išnagrinėjusio teismo pareigą baigiamojo akto rezoliucinėje dalyje nurodyti vieną iš [CPK 326 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytų sprendimų: pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą; panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą (visą ar iš dalies) ir priimti naują sprendimą; pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimą (konkrečiai nurodant, koku būdu) ir t. t. Tuo tarpu [CPK](#) normose nėra nustatyta reikalavimo, kad apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) rezoliucinėje dalyje turi būti nurodyta teismo išvada dėl apeliacinio skundo (ne)tenkinimo ar (ne)atmetimo.
49. Kasaciniame skunde atsakovė nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, pažeisdamas [CPK 265](#) straipsnio 2 dalies nuostatas, nenagrinėjo (nepalikto nagrinėti ir neatmetė) vieno iš atsakovės apeliacinio skundo reikalavimų – dėl pirmosios instancijos teismo priteistų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo.
50. Teisėjų kolegija šį kasacinio skundo argumentą taip pat atmeta kaip nepagrįstą. Įvertinusi apskųstos apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvuojamąją dalį, teisėjų kolegija vertina, kad joje pateikti motyvai dėl atsakovės apeliacinio skundo reikalavimo pakeisti tą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria nuspręsta atlyginti atsakovei jos patirtas bylinėjimosi išlaidas 50 proc. apimtimi. Kaip antai, apskųstos nutarties 48 punkte nurodyta, kad toks skundo reikalavimas netenka reikšmės, nes, apeliacinės instancijos teismui pakeitus pirmosios instancijos teismo sprendimą, atitinkamai keičiama pastarojo sprendimo dalis dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo. Taip pat apeliacinės instancijos teismas nutarties 51 punkte, išdėstydamas argumentus, nusprendė, kad būtų teisinga kiekvieną šalį palikti prie savo patirtų bylinėjimosi išlaidų ir atskirai jų šalims nepriteisti ([CPK 93](#) straipsnio 4 dalis), o nutarties 52 punkte, išdėstydamas argumentus, nurodė, kad šalių bylinėjimosi išlaidų dėl planų, projekto rengimo, atliktų kadastrinių matavimų atlyginimas nepriteistas ([CPK 88 straipsnio](#) 1 dalies 9 punktas). Pažymėtina ir tai, kad apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs ieškovo prašymą dėl papildomos nutarties priėmimo, 2020 m. liepos 20 d. papildoma nutartimi papildė savo 2020 m. birželio 9 d. nutarties rezoliucinę dalį dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, paskirstymo, nurodydamas pakeisti bylinėjimosi išlaidų paskirstymą pirmosios instancijos teisme, atmetant šalių prašymus dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo. Dėl to, teisėjų kolegijos vertinimu, nėra pagrindo pripažinti pagrįstu kasacinio skundo argumentą, kuriuo teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK 265 straipsnio](#) 2 dalies nuostatas.

Dėl bylos procesinės baigties

51. Teisėjų kolegija, teisės taikymo aspektu patikrinusi apskųstą apeliacinės instancijos teismo nutartį, konstatuoja, kad pagrindo ją naikinti kasacinio skundo argumentais nenustatyta ([CPK 346](#) straipsnis, 359 straipsnio 3 dalis).
52. Kadangi kasacinio teismo nutartis yra galutinė ir neskundžiama, atmetus atsakovės kasacinį skundą yra naikintina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2020 m. liepos 20 d. nutartimi pritaikyta laikinoji apsaugos priemonė – įrašas dėl draudimo ieškovams perleisti Žemės sklypo Nr. 2 nuosavybės teisę ([CPK 150 straipsnio](#) 2 dalis, 340 straipsnio 5 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

53. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Pagal [CPK 98 straipsnio](#) 1, 2 dalis šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų atlyginimo priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu; šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
54. Netenkinus atsakovės kasacinio skundo, jos kasaciniame teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos.
55. Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme ieškovai patyrė 500 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti, pateikė jas patvirtinančius įrodymus, prašo priteisti jų atlyginimą iš atsakovės. Šių bylinėjimosi išlaidų dydis neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. IR-77 ir Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą nustatyto maksimalaus dydžio (7, 8.14 punktai), todėl jų atlyginimas priteistas šias išlaidas apmokėjusio ieškovo A. Ž. naudai iš atsakovės.
56. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 12 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 19,04 Eur tokių išlaidų. Atmetus kasacinį skundą šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei priteistas iš atsakovės ([CPK 79](#) straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 1 dalis),

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 9 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti iš atsakovės R. G.(a. k. (duomenys neskelbtini)) ieškovui A. Ž.(a. k. (duomenys neskelbtini)) 500 (penkis šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti iš atsakovės R. G.(a. k. (duomenys neskelbtini)) valstybei 19,04 (devyniolika Eur 4 ct) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Panaikinti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2020 m. liepos 20 d. nutartimi taikytą laikinąją apsaugos priemonę – įrašą dėl (duomenys neskelbtini) ha bendro ploto žemės sklypo, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kadastrinis Nr. (duomenys neskelbtini) (duomenys neskelbtini) k. v., esančio (duomenys neskelbtini), priklausančio ieškovams S. S.(a. k. (duomenys neskelbtini)) ir A. Ž. (a. k. (duomenys neskelbtini)) nuosavybės teisės perleidimo draudimo.

Nutarties kopiją išsiųsti VI Registrų centrui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Andžej Maciejewski

Gediminas Sagatys

Antanas Simniškis